

Kriz Seven İletişimci Ender Merter

1976 ile 2008 yılları arasında yaşanmış şeylerin, anılarımızda bıraktığı izlerden yola çıkarak ilerliyoruz *Kriz Seven İletişimci Ender Merter*'in sayfaları arasında. Merter'in zengin ve çok renkli bakış açısıyla bize sunduğu yaşamından kesitler görüyoruz. Bunların yanı sıra reklam dünyası ve iletişim alanındaki bilgilerini ve deneyimlerini de paylaşıyor bizlerle.

□ Talin ETYEMEZ

Kitabın sayfalarını çevirdiçe her alanda, her çevreden tanıdıklarla karşılaşılıyor. Önce Muhittin Merter'i anıyoruz; 1956 - 60 yılları arasında verilen bütün ehliyetlerde imzası olan kişiyi. "Babamın bu resmi kişiliğinin bana yansıması, sürekli yolladığı yazılı muhtıralardı... Örneğin, masamın üstünde bir kâğıt bulurdum, şöyle yazardı: 'Seni seviyorum Ender Merter. Senin daha kibar ve daha itaatkâr olmanı istiyorum.' Altında da mutlaka bir imza..."

Daha sonra gençlik yılları, Yeşilköy sokaklarında kırmızı BMW ile turlamalar ve o maviliklerde kayboldu. "Birin adı Işıl'dı. Dikiz aynasında göz göze geldik ve o maviliklerde kayboldum. O, kocaman çöllerde bir kalabalık gibiydi, ben ise kocaman denizlerde ender bir balık..."

Bu kayboluştan iki güzel kazanım: 1985 doğumlu Gökcin ile 1990'lı Tankut da yerlerini alıyorlar kitapta ve bir dönemin, reklam sektörü çalışanlarının çok iyi bildiği letasetli yıllara geçiyoruz: "El becerisiyle bulut, deniz yapardık. Ne bulut, bulut gibi olurdu ne de deniz, deniz gibi. Ama o dönem öyleydi. Fotoğraftaki bulut böyle olurdu. Şeffaf kâğıtlar üstüne basılı farklı karakterlerdeki harfler, tek tek milimetrik pikaj kartonuna transfer edilerek ilan hazırlanırdı. Grafik teçhizatı; milimetrik kâğıt, gönye, aydınlar, rapido kalem, kretuar ve silgiden ibaretti."

1983 yılında Büyük Usta İhâp Hulusi Görey'i tanımıyla Ender Merter'in hayatında açılan yeni bir sayfa bundan böyle yön veriyor genç iletişime. Bitmek bilmeyen enerjisiyle, hayal gücüyle, yaratıcılığıyla iş dünyasında sağlam adımlarla ilerliyor. Bu arada neler mi oluyor? KKTC, bağımsızlığını ilan ediyor. KDV yürürlüğe giriyor. Çemobil'de kaza oluyor. Şan sineması yanıyor. Ruslar beyaz balina Aydın'ı geri alıyor. Türkiye'nin ilk kadın Başbakanı Tansu Çiller oluyor. Tarihi 5 Nisan kararları açıklanıyor. Türkiye, Gümruk Birliği'ne giriyor. Susurluk skandalı patlıyor. Demokrasiye balans ayarı yapılıyor. RTÜK, Türkiye'de 261 TV, 1200 radyo kanalı olduğunu açıklıyor. 17 Ağustos depremi oluyor. Galatasaray, UEFA Kupası'nı kazanıyor. ABD'de 11 Eylül saldırısı oluyor. Türkiye, FIFA Dünya Kupası'nda üçüncü oluyor. Sertab Erener Eurovision birincisi. TL'den altı sıfır atılıyor. Orhan Pamuk Nobel'i alıyor. Küresel ekonomik kriz dün-

yayı sarstıyor. Bütün bunları aşip da yılları ardımıza aldığımızda; çeyrek asra yakın reklam ve iletişim sektöründe hizmet vermiş biri olarak deneyimin ne denli önemli olduğunu belirtmek isterim, diyor Merter. "Artık değişimlere ayak uydurmanın hızla yok olup gittiği, acımasız bir dünyada yaşadığımızın fazlasıyla bilincindeyim çünkü." İşte, sanki arkanızdan esen bir rüzgâr sizi hızla kitabın bitiş sayfalarına sürükleyivermiş ve sözün bittiği yerde şu cümlelere çarpıp duraklıyorsunuz: "Bu arada unutmadan söyleyeyim, artık krizleri de takmıyorum. Bana dokunmuyorlar. Teğet geçeni de cıkalı beri, krizi seviyorum bile diyebilirim." Zevkle okunan bir şiir gibi. Bir solukta bitirdikten sonra geriye dönerek ezberlemek ve resimleri tek tek incelemek istiyorsunuz. İzzeddin Çalışlar'ın titizlikle derleyip yayına hazırladığı kitap 218 sayfadan oluşuyor. Özellikle, Ender Merter'i yakından tanıyanların gültümseyerek ve

doğrulayarak okuyacakları önsözde ise keskin bir gözlem ve ustaca bir yorumla yazarı tanımlıyor Kayıhan Güven. Kitabın oluşması için emek verenlerin kalemine sağlık! ■

Kriz Seven İletişimci Ender Merter / Yayına Hazırlayan: İzzeddin Çalışlar / Boyut Yayınları / 220 s.

Bir yaşama göz misafirliği

□ İzzeddin ÇALIŞLAR

Aslında kimse kriz sevmez. Ender Merter'in reklamcılık dünyasındaki deneyim ve anılarını anlattığı kitabın ismi, başa çıkamadığı güçlüğü kabullenmeyi öğrenmekten geliyor. Kitap, Ender Merter'in yaşamından süzülünleri paylaşırken iletişim sektörünün gelişimine de tanıklık ediyor. Bu tanıklık, reklamcılığın nasıl yan kollar edinerek, farklı iş alanlarında temsil edildiğini, teknikten teknolojiye geçişin aşamalarını da yansıtır.

Özellikle reklamcılıkta, akademik teorilerin gelişmesini sağlayan birincil unsur, kişisel tavırlar, hatta deyim yerindeyse mevcut teorileri çürüten vakalar olduğundan, Ender Merter'in anıları da aynen yaşamöyküsünde olduğu gibi, sokaktan akademiye doğru olan yönelimin bir örneği.

Mesleğe okullu bir grafiker olarak başlayıp, analog tekniklerden dijital dünyaya geçiş aşamalarında iletişimin farklı kollarında çalışmış, yerel çözümlerden uluslararası deneyimlere ulaşırken yamaklıktan patronluğa geçmiş olan Ender Merter'in mesleki hayatı, bir bakıma renkli kişiliğinin de kaynağı olmuş.

Boyut Yayıncılık, birçok noktada özel hayatla da çıkışın bu mesleki anılar bütününe neredeyse her paragrafına dair fotoğraflarla koşutlandırarak belgelemiş olduğundan, fotoromana benzer bir okuma deneyimi vaat ediyor. *Kriz Seven İletişimci Ender Merter*, Merter'in 12 Eylül döneminde asker olmasından küreselleşmenin olumsuz etkilerini nasıl yaşadığına, yaratıcılığın olumsuzlukları değiştirme gücünden Türk grafik sanatının duayeni İhâp Hulusi Görey'e olan tutkusuna kadar birçok veriyle, bir yaşama göz misafiri olma fırsatı sunuyor. ■